

**SCIENTIA
VINCES** Platform

РЕЗЮМЕ
Стратегічного та інвестиційного плану розвитку
Слов'янського багатoproфільного регіонального центру
професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса

2021

Резюме Стратегічного та інвестиційного плану розвитку Слов'янського багатопрофільного регіонального центру професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса підготовлено Аналітичним центром ГО «СВ-Платформа» в межах діяльності Програми ООН із відновлення та розбудови миру за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Думки, погляди та вислови, викладені в цій публікації, належать авторам і не обов'язково відображають офіційну позицію Програми ООН із відновлення та розбудови миру або Європейського Союзу. Будь-яку частину дослідження не можна відтворити або використати в жодний спосіб без відповідного посилання на першоджерело і Програму ООН із відновлення та розбудови миру. Повне відтворення тексту дослідження в будь-якій формі можливе лише з письмової згоди Програми ООН із відновлення та розбудови миру.

Програму ООН із відновлення та розбудови миру реалізують чотири агентства ООН: Програма розвитку ООН (ПРООН), Структура ООН з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок (ООН Жінки), Фонд ООН у галузі народонаселення (UNFPA) і Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО).

Програму підтримують дванадцять міжнародних партнерів: Європейський Союз (ЄС), Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), Посольство США в Україні, а також уряди Данії, Канади, Нідерландів, Німеччини, Норвегії, Польщі, Швейцарії, Швеції та Японії.

Автор: Олександра Бородієнко, експертка, Аналітичний центр ГО «СВ-Платформа»

РЕЗЮМЕ

Стратегічного та інвестиційного плану розвитку Слов'янського багатопрофільного регіонального центру професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса

Концептуальні положення та методологія

Стратегічний та інвестиційний план розвитку Слов'янського багатопрофільного регіонального центру професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса – це довгостроковий, перспективний, комплексний план діяльності закладу, який інтегрує бачення, місію, вектори, цілі розвитку і завдання для їхньої реалізації.

У процесі його розроблення експертами враховувалися концептуальні положення затвердженої Кабінетом Міністрів України «Стратегії розвитку професійно-технічної освіти на період до 2023 року»¹, Концепції «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта на період до 2027 року»², Указу Президента України «Про пріоритетні заходи щодо розвитку професійної (професійно-технічної) освіти»³, проєкту «Концепції державної цільової соціальної програми професійної (професійно-технічної) освіти на 2022-2027 роки», аналітичні дослідження системи професійно-технічної освіти та ринку праці Донецької області, аналітичний звіт «Комплексний аналіз системи професійно-технічної освіти в Донецькій області та її відповідності потребам регіонального ринку праці»⁴, Стратегія розвитку Донецької області на період до 2027 року⁵ та Програми ЕСП Слов'янської міської територіальної громади на 2021 рік⁶. Термін реалізації Стратегічного та інвестиційного плану – 2021-2027 роки.

Первинними матеріалами для його підготовки стали статистичні показники розвитку закладу, результати стратегічної сесії, яка була проведена в центрі із залученням стейкхолдерів (керівництва та педагогічних працівників закладу); анкетування учасників освітнього процесу (керівників, педагогічних працівників та здобувачів), роботодавців Донецької області та роботодавців, які безпосередньо співпрацюють зі Слов'янським багатопрофільним регіональним центром професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса.

Використання зазначених підходів і методів дозволило схарактеризувати розвиток закладу, оцінити його місце на ринку освітніх послуг регіону, рівень взаємодії зі службою зайнятості та роботодавцями, визначити ключові проблеми, сформулювати сучасне бачення, стратегічні та операційні цілі розвитку та розробити інвестиційний план їхньої реалізації.

Стратегічний аналіз розвитку Слов'янського багатопрофільного регіонального центру професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса та його місце на ринку освітніх послуг Донецької області

Слов'янський багатопрофільний регіональний центр професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса (далі – Слов'янський БРЦПО імені П.Ф. Кривоноса) є державним навчальним закладом третього атестаційного рівня, який здійснює первинну підготовку кваліфікованих робітників з числа випускників загальноосвітніх навчальних закладів на основі базової та повної загальної середньої освіти. У центрі ведеться професійна підготовка учнів з особливими освітніми потребами на базі базової середньої освіти за спеціальною програмою без здобуття повної загальної середньої освіти. Заклад здійснює підготовку робітників високого рівня кваліфікації, професійне навчання, перепідготовку та підвищення кваліфікації незайнятого населення. Центр підпорядковується Міністерству освіти і науки України, Департаменту освіти і науки Донецької обласної державної адміністрації. Центр має самостійний баланс, реєстраційні рахунки в ГУДКСУ м. Слов'янськ Донецької області, штамп, печатку з найменуванням закладу освіти.

¹ <https://www.kmu.gov.ua/news/kolegiya-mon-shvalila-strategiyu-rozvitku-profesijno-tehnichnoyi-osviti-do-2023-roku>

² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-%D1%80#Text>

³ <https://www.president.gov.ua/documents/1302021-38149>

⁴ <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/recovery-and-peacebuilding/analysis-of-the-vocational-education-and-training-system-in-done.html>

⁵ <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/04/doneczka-strategiya-rozvytku-doneczkoyi-oblasti-na-period-do-2027-roku.pdf>

⁶ <http://www.slavrada.gov.ua/?view=econom>

Слов'янський БРЦПО імені П.Ф. Кривоноса здійснює підготовку кваліфікованих робітників у межах ліцензованих обсягів відповідно до безстрокових електронних ліцензій, дані про які містяться в ЄДЕБО та в Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності. Центр має 24 ліцензії, які охоплюють первинну професійну підготовку, підвищення кваліфікації робітників, професійно-технічне навчання. Наразі ведеться робота щодо ліцензування робітничої професії «Виробник художніх виробів із кераміки». Найближчим часом планується розпочати ліцензування професій «Штукатур» (первинна професійна підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації), «Монтажник гіпсокартонних конструкцій» (первинна професійна підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації), «Слюсар із ремонту рухомого складу» (перепідготовка, підвищення кваліфікації). Переважна більшість ліцензованих професій атестовані (79,2%). поточному навчальному році планується атестація професій «Продавець продовольчих товарів. Продавець непродовольчих товарів» (первинна професійна підготовка), «Продавець продовольчих товарів» (первинна професійна підготовка), «Продавець непродовольчих товарів» (первинна професійна підготовка). У закладі ведеться підготовка здобувачів освіти з особливими освітніми потребами за професією «Живописець».

Заклад має потенціал щодо здійснення освітньої діяльності у рамках ліцензійного обсягу 990 осіб. Професіями з найбільшим ліцензійним обсягом є: «Помічник машиніста електровоза», «Слюсар із ремонту рухомого складу. Електрозварник ручного зварювання», «Кухар. Кондитер», «Кухар», «Перукар (перукар-модельєр)», «Перукар (перукар-модельєр)», «Манікюрник», «Живописець». Для гнучкого реагування на вимоги регіонального ринку праці 78,1% учнів здобувають кваліфікацію з інтегрованих професій. Заклад є багатопрофільним і здійснює підготовку робітничих кадрів для залізничного транспорту, торгівлі і громадського харчування, сфери послуг, будівельної галузі та за професіями, загальними для всіх галузей.

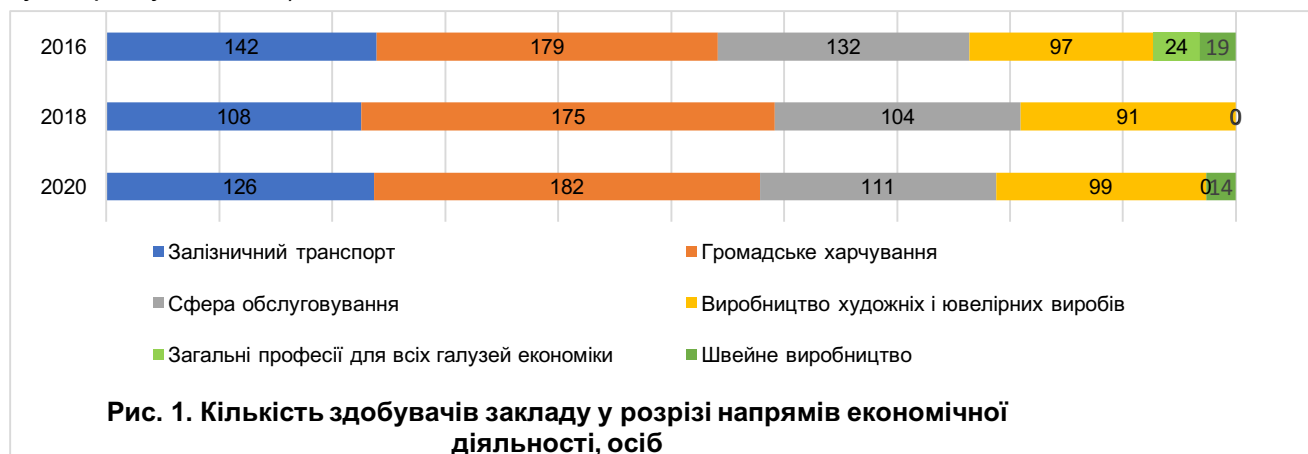
Модернізація освітнього процесу здійснюється зокрема й шляхом запровадження елементів дуальної форми навчання. Заклад готується до запровадження дуального навчання у партнерстві з АТ «Українська залізниця». Ведеться робота щодо складання робочих навчальних планів, підготовлені договір, дорожня карта, програма співпраці. Однак, у зв'язку із реорганізацією структурних підрозділів Укрзалізниці цього року не вдалося розпочати підготовку кваліфікованих робітників за дуальною формою навчання.

Загальна кількість здобувачів професійно-технічної освіти в Слов'янському БРЦПО імені П.Ф. Кривоноса у 2020 році становила 323 особи. За останні п'ять років контингент здобувачів закладу суттєво збільшився (загальний його приріст склав 157,6%). Починаючи із 2018 року, цей показник демонструє сталу позитивну динаміку. Заклад стабільно не виконує план прийому учнів (у середньому недовиконання плану прийому складає 35%). Стабільно низьким є рівень працевлаштування випускників; майже третина від загальної кількості випускників та четверта частина тих, які навчалися за договорами з роботодавцями, не працевлаштувалися. Низькою також є питома вага випускників, які працевлаштувалися за фахом (майже половина). Тривожним є той факт, що лише орієнтовно половина абітурієнтів свідомо обрала для навчання саме цей заклад; майже 50% контингенту стали здобувачами в результаті або випадкового збігу обставин, або географічної близькості закладу до місця їхнього проживання.

Первинна професійна підготовка, професійно-технічне навчання та перепідготовка робітничих кадрів у Слов'янському БРЦПО імені П.Ф. Кривоноса за останні п'ять років ведеться за шістьма напрямками економічної діяльності (залізничний транспорт, громадське харчування, торговельно-комерційна діяльність, сфера обслуговування, виробництво художніх і ювелірних виробів, швейне виробництво, загальні для всіх галузей) (рис.1) та 11 окремими й комбінованими професіями. Найбільша кількість здобувачів навчається на профільній для закладу комбінованій професії «Слюсар із ремонту рухомого складу. Помічник машиніста електровоза. Помічник машиніста тепловоза» (73 особи), а також за професіями «Кухар. Кондитер» (108 осіб), «Перукар (перукар-модельєр)» (111 осіб), «Живописець» (99 осіб). Що стосується динаміки показників, то вона є позитивною для професій «Слюсар із ремонту рухомого складу. Помічник машиніста електровоза. Помічник машиніста тепловоза» (115,9%), «Живописець» (102,1%). Для решти професій має місце негативна динаміка (зменшення кількості учнівського контингенту). Найбільші негативні значення цього показника спостерігаються для професій «Слюсар із ремонту рухомого складу. Помічник машиніста тепловоза» (скорочення контингенту склало майже 100%), «Кравець» (27%). Започаткована раніше підготовка за професіями «Монтажник гіпсокартонних конструкцій. Штукатур» та «Секретар керівника. Адміністратор» наразі не здійснюється. Освітній профіль закладу

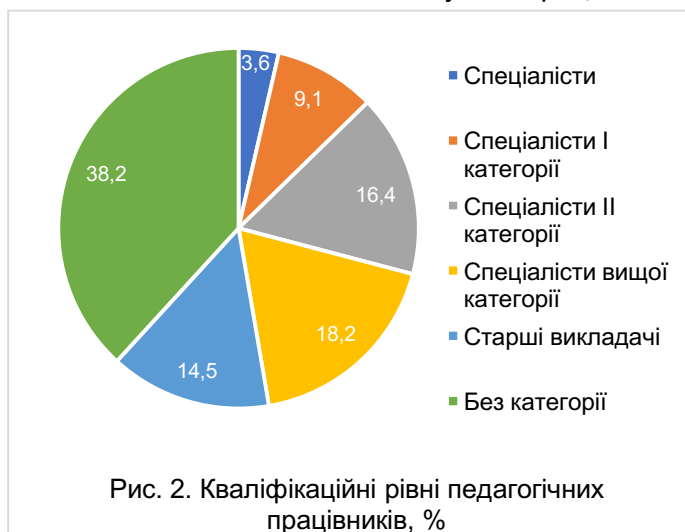
впродовж останніх п'яти років практично не змінився. Слід констатувати, що в окремих випадках набір здобувачів здійснюється не стільки з урахуванням потреб регіонального ринку праці, скільки з урахуванням прагнення випускників шкіл здобути певну професію.

Із-поміж професій, за якими ведеться первинна професійна підготовка у Слов'янському багатопрофільному регіональному центрі професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса, є такі, які створюють для закладу унікальні конкурентні переваги. Так, заклад є єдиним у Донецькій області, у якому здійснюється підготовка майбутніх кваліфікованих робітників за професіями «Помічник машиніста тепловоза», «Слюсар із ремонту рухомого складу», «Помічник машиніста електровоза», «Живописець». З іншого боку, за рядом професій («Кухар», «Кондитер», «Офіціант», «Продавець продовольчих товарів», «Продавець непродовольчих товарів», «Перукар (перукар-модельєр)», «Манікюрник», «Кравець» заклад знаходиться в достатньо потужному конкурентному середовищі. За рядом професій («Кухар», «Кондитер») прямими конкурентами є заклади, для яких підготовка за вказаними професіями є профільною (наприклад, Державний навчальний заклад «Краматорське вище професійне торговельно-кулінарне училище»).

Основними підприємствами-замовниками робітничих кадрів є ПАТ «Українська залізниця», Слов'янське локомотивне депо, ФОП «Кайданович Л.В», ПАТ «Бетонмаш», ТОВ «Славтрейд «Браво», ТОВ «Славтрейдфуд», ПП «Істочник», ПП «Слов'янська кондитерська фабрика «Валенсія», ННС «Талер», перукарні – «Імідж», «Стиль», «Версаль», «Шик», КВП «Українка», ТОВ «Швея Нова», ТОВ «Керам Ленд», ПП «Керамексклюзив», ПП «Аякс» та інші.

Слов'янський БРЦПО імені П.Ф. Кривоноса проводить професійно-технічне навчання, підвищення кваліфікації, перепідготовку дорослого населення за 7 професіями; найбільш затребуваними професіями є «Кухар» та «Помічник машиніста тепловоза». Кількість осіб, які пройшли перепідготовку або підвищення кваліфікації за професією «Кухар», склала у 2020 році 55 осіб. Відповідно, кількість осіб, які пройшли перепідготовку за професією «Помічник машиніста тепловоза», склала у 2020 році 29 осіб.

Трудовий колектив ліцею налічує 117 осіб, у т.ч. 43 викладачі (із них 28 майстрів виробничого навчання), із-поміж яких достатньо високою є частка спеціалістів вищої, I-II категорій та викладачів-методистів (рис. 2). У той же час 38,2% педагогічних працівників не мають категорії. Серед майстрів виробничого навчання 5 осіб (28%) є майстрами виробничого навчання II категорії. Вікова структура викладачів і майстрів виробничого навчання є досить збалансованою і характеризується переважанням осіб, які належать до вікової категорії від 35 до 49 років. У гендерній структурі педагогічних працівників

переважають жінки, частка яких становить майже 90 %.

В освітньому процесі Слов'янського БРЦПО імені П.Ф. Кривоноса задіяні корпус №1 і корпус №2. Право на землю та нерухоме майно оформлено належним чином відповідно до чинного законодавства. Розпорядженням Кабінету міністрів України від 24 березня 2021 року №234-р «Про передачу цілісних майнових комплексів державних закладів професійної (професійно-технічної) освіти у спільну власність територіальних громад Донецької, Луганської, Запорізької та Львівської областей» цілісний майновий комплекс закладу було передано у спільну власність Слов'янської територіальної громади. Візуальне обстеження приміщень дозволило зробити такі висновки: велика частина майна або повністю не задіяна, або задіяна частково; значна частина приміщень потребує капітального ремонту; діючі майстерні погано освітлені, почасти оснащені застарілим обладнанням, приміщення не відремонтовані.

Рівень забезпечення навчальними кабінетами та майстернями у центрі складає 100% за всіма робітничими професіями. У навчальних лабораторіях та майстернях у наявності є необхідне обладнання. Звертає на себе увагу значний рівень зношеності основних фондів. Так, для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за професією «Слюсар із ремонту рухомого складу. Помічник машиніста тепловоза» рівень зношеності обладнання складає 40%. Аналогічною є ситуація з обладнанням, яке використовується у процесі підготовки здобувачів за професіями «Слюсар із ремонту рухомого складу. Помічник машиніста електровоза. Помічник машиніста тепловоза» та «Слюсар із ремонту рухомого складу. Електрозварник ручного зварювання». Найбільший рівень зношеності характеризує обладнання, яке використовується у процесі підготовки здобувачів за професією «Кравець». Що стосується комп'ютерної техніки, то рівень її зношеності (який знаходиться в діапазоні від 35 до 45%) свідчить про суттєве моральне її застарівання. Найбільш несприятливою є ситуація зі станом комп'ютерної техніки, яка використовується у процесі підготовки здобувачів за професіями «Продавець продовольчих товарів. Продавець непродовольчих товарів» та «Слюсар із ремонту рухомого складу. Електрозварник ручного зварювання».

Функціонуючи на ринку освітніх послуг Донецької області Слов'янський БРЦПО імені П.Ф. Кривоноса має певний рівень співпраці з роботодавцями. Водночас, комунікація з обласним і Слов'янським міським центрами зайнятості та органами місцевого самоврядування практично відсутня. Роботодавці невдоволені якістю підготовки кадрів у закладі, оскільки навчання проводиться на застарілому обладнанні, а тому випускники не можуть відразу приступити до роботи на підприємствах (фірмах, компаніях). При цьому роботодавці не готові інвестувати в розвиток закладу, запроваджувати дуальну форму здобуття освіти.

Міжнародна діяльність центру реалізується через реалізацію проектів у співпраці з Програмою розвитку ООН в Україні (Проект: «Капітальний ремонт внутрішніх приміщень Слов'янського багатопрофільного регіонального центру професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса за адресою: Донецька обл., м. Слов'янськ, вул. Волзька, 125»; ремонт та обладнання майстерні та лабораторії для здійснення підготовки за професією «Виробник художніх виробів з кераміки») та у співпраці з USAID в проєкті «Економічна підтримка Східної України» (проєктом передбачається перегляд робочих навчальних планів і програм із професії «Кравець» з огляду на інноваційний розвиток виробництва, ліцензування професії «Закрійник»; поповнення матеріально-технічного оснащення професії сучасним обладнанням; підвищення кваліфікації викладачів).

Наразі Слов'янський БРЦПО імені П.Ф. Кривоноса є типовим закладом П(ПТ)О регіону, який, з одного боку, має багаторічний досвід і практику підготовки кадрів для різних секторів економіки, певні конкурентні переваги, а з іншого – вирізняється низкою проблем, негативних трендів розвитку та зберігає риси радянської системи професійно-технічної освіти (табл. 1). Попри це, у загальному рейтингу неаграрних закладів П(ПТ)О Донецької області за оцінюванням експертів він посідає 2 місце із 32 установ⁷.

7

<https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/recovery-and-peacebuilding/regional-strategy-of-reforming-the-vocational-education-Donetsk-oblast.html#:~:text=%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B8%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8%20%D0%B2%20%D0%94%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%B9%20%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%96,-1%20%D0%BB%D0%B8%D0%BF.&text=%D0%A6%D0%B5%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%BD>

Табл. 1. SWOT-аналіз Слов'янського багатoproфiльного регіонального центру професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса

Сильні сторони	Слабкі сторони
Наявність статусу освітнього закладу III атестаційного рівня, що дозволяє здійснювати підготовку спеціалістів освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»	Незначна кількість здобувачів, низький рівень загального працевлаштування та працевлаштування за здобутою професією
Наявність 24 ліцензій, які охоплюють первинну професійну підготовку, підвищення кваліфікації робітників, професійно-технічне навчання. Переважна більшість ліцензованих професій атестовані	Стабільне невиконання закладом плану прийому учнів
Великий майновий комплекс із значними земельними ділянками	Застаріла матеріально-технічна база, низька ефективність використання приміщень, велика кількість приміщень потребують капітального ремонту
Наявність ліцензованих короткострокових програм навчання дорослого населення, які розраховані на 3-6 місяців підготовки	Недостатній рівень співпраці з роботодавцями, низький рівень взаємодії з міським центром зайнятості та органами місцевого самоврядування
Тенденція до зростання обсягу контингенту тих здобувачів професійно-технічної освіти, які проходять первинну професійну підготовку зі здобуттям повної загальної середньої освіти	Тенденція до зростання обсягу контингенту тих здобувачів професійно-технічної освіти, які проходять первинну професійну підготовку зі здобуттям повної загальної середньої освіти
Ведеться підготовка здобувачів освіти з особливими освітніми потребами за професією «Живописець»	Високий рівень зношеності основного обладнання та комп'ютерної техніки
Значна частка педагогічних працівників віком до 35 років	Відсутність сучасних комп'ютерів для проведення дистанційного навчання
Співпраця з ПРООН (створення нової лабораторії, ремонт приміщення та придбання нового обладнання з професії «Виробник художніх виробів із кераміки»)	Відсутність альтернативних джерел фінансування закладу (окрім допомоги, наданої ПРООН)
	Невідповідність між проектною потужністю будівель і споруд та фактичними обсягами підготовки робітничих кадрів
	Низький рівень задоволеності роботодавців якістю підготовки випускників закладу
Можливості	Загрози
Отримання ліцензії на підготовку робітничих кадрів для професій, які користуються попитом на регіональному ринку праці («Штукатур» (первинна професійна підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації), «Монтажник гіпсокартонних конструкцій» (первинна професійна підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації), «Слюсар із ремонту рухомого складу» (перепідготовка, підвищення кваліфікації)	Зменшення контингенту здобувачів, падіння попиту на ринку праці на професії, за якими заклад здійснює підготовку кадрів
Створення навчально-практичного центру з професії «Виробник художніх виробів із кераміки»	Погіршення економічної ситуації в регіоні та територіальній громаді
Розширення переліку професій, на яких запроваджено елементи дуальної форми навчання	Збереження низької привабливості професійно-технічної освіти для випускників загальноосвітніх навчальних закладів
Оновлення освітніх і професійних стандартів	Продовження збройного конфлікту в регіоні
Розширення співпраці з роботодавцями, поновлення співпраці з центром зайнятості у сфері перепідготовки незайнятого населення, створення	Низька зацікавленість роботодавців у випускниках закладу, у створенні сучасної матеріально-технічної бази

D0%B8%D0%B9%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%2C%20%D1%8F%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%BC%D0%B0%D1%94.%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B2%20%D1%96%20%D0%BC%D0%B5%D1%85%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%BC%D1%96%D0%B2%20%D1%97%D1%97%20%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.

наглядової ради, розвиток публічно-приватного партнерства	
Запровадження підготовки молодших спеціалістів	
Атестація професій «Продавець продовольчих товарів. Продавець непродовольчих товарів» (первинна професійна підготовка), «Продавець продовольчих товарів» (первинна професійна підготовка), «Продавець непродовольчих товарів» (первинна професійна підготовка)	
Запровадження елементів дуальної освіти у партнерстві з АТ «Українська залізниця»	
Перегляд робочих навчальних планів і програм з професії «Кравець» з огляду на інноваційний розвиток виробництва, ліцензування професії «Закрійник»	
Осучаснення навчальних програм, реформування системи підвищення кваліфікації та стажування майстрів виробничого навчання	
Залучення альтернативних джерел фінансування закладу	
Оснащення і ремонтні роботи у майстернях та навчальному кабінеті «Технології художніх виробів з кераміки» для підготовки кваліфікованих робітників із професії «Виробник художніх виробів із кераміки 3, 4, 5 розряду»	

**Стратегічне бачення, стратегічні, операційні цілі та завдання розвитку
Слов'янського багатопрофільного регіонального центру професійної освіти імені
П.Ф. Кривоноса**

Визначення стратегічного бачення та перспективної траєкторії розвитку закладу базувалося на результатах SWOT-аналізу, стратегічної сесії, опитування учасників освітнього процесу та роботодавців, а також на основі врахування низки особливостей соціально-економічного розвитку регіону, м. Слов'янськ та системи П(ПТ)О, зокрема:

- трансформації структури економіки Донецької області від початку збройного конфлікту 2014 року, що зумовила зміну структури зайнятості населення регіону, визначила особливості попиту на робітничі кадри;
- скорочення частки корпоративного сектора в економіці регіону та міста, призупинення діяльності потужних підприємств, які були головними роботодавцями для випускників ліцею;
- оновлення технологічних процесів та обладнання в реальному секторі економіки та в закладах сфери послуг;
- зростання вимог роботодавців до якості підготовки випускників ліцею, до їхніх професійних компетентностей;
- потреби у зміні філософії навчання, переході від стратегії викладання до стратегії навчання, формування базових компетентностей;
- формування гнучких підходів до термінів, програм навчання різних категорій населення, у т.ч. соціально вразливих категорій громадян;
- концептуального усвідомлення необхідності розвитку комерційної діяльності закладів П(ПТ)О шляхом надання додаткових освітніх та інших послуг, виробництва й реалізації товарів;
- відсутності моніторингу та достовірних даних щодо потреб у кваліфікованих кадрах на ринку праці в розрізі окремих професій;
- визнання проблеми низького рівня престижності професійної (професійно-технічної) освіти та негативного іміджу її закладів на ринку освітніх послуг, недостатнє розуміння її ролі в економічному розвитку регіону, громади та самореалізації особистості.

Зазначені підходи та обставини дозволили сформувавши стратегічне бачення закладу: *Слов'янський багатопрофільний регіональний центр професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса:*

– є сучасним, конкурентоспроможним на ринку освітніх послуг м. Слов'янськ та регіону заклад П(ПТ)О, у якому створені належні умови для навчання та виховання кваліфікованих робітничих кадрів для сучасних і перспективних потреб економіки регіону;

– є закладом, який характеризується високим рівнем фінансової, академічної, кадрової та організаційної автономії;

– є закладом, у якому створені умови для інтеграції професійної (професійно-технічної) освіти з ринком праці регіону на засадах державно-приватного партнерства.

З урахуванням вищезазначеного в Стратегічному та інвестиційному плані розвитку Слов'янського багатопрофільного регіонального центру професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса було визначено три стратегічні та 14 операційних цілей (табл. 2), які конкретизовані у 72 завдання та 111 індикаторів оцінювання їхнього виконання.

Табл. 2. Структура стратегічних та операційних цілей

Стратегічні цілі	Операційні цілі
1. Зміцнити потенціал і посилити конкурентоспроможність Слов'янського багатопрофільного регіонального центру професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса	1.1. Оптимізувати та покращити інфраструктуру закладу
	1.2. Осучаснити матеріально-технічну базу закладу
	1.3. Забезпечити рівний доступ до професійної освіти для різних категорій населення
	1.4. Збільшити спроможність закладу надавати платні послуги
	1.5. Покращити імідж закладу та професійної освіти в цілому
	1.6. Розпочати проектну діяльність закладу
	1.7. Підвищити управлінську спроможність керівників закладу
2. Забезпечити високу якість надання освітніх послуг	2.1. Осучаснити зміст професійно-технічної освіти на засадах компетентнісного підходу
	2.2. Підвищити професійну спроможність колективу
	2.3. Покращити рівень цифровізації закладу та використання сучасних технологій у навчальному процесі
	2.4. Створити систему безперервного професійного розвитку викладачів та майстрів виробничого навчання
3. Забезпечити ефективне партнерство закладу з роботодавцями та іншими зацікавленими сторонами	3.1. Розширити партнерство закладу з роботодавцями регіону
	3.2. Забезпечити співпрацю з підрозділами Державної служби зайнятості та іншими заінтересованими сторонами
	3.3. Посилити спроможність закладу до співпраці з потенційними інвесторами

Стратегічна ціль 1. Зміцнити потенціал і посилити конкурентоспроможність Слов'янського багатопрофільного регіонального центру професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса. Необхідність зміцнення потенціалу закладу та посилення його конкурентоспроможності є найбільш пріоритетним вектором розвитку Слов'янського багатопрофільного регіонального центру професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса на період до 2027 року.

Робочий візит до центру, ознайомлення з його приміщеннями, навчальними кабінетами, майстернями показав, що інфраструктура закладу потребує не лише покращення, а й оптимізації. Попри достатню забезпеченість освітнього процесу навчальними кабінетами й майстернями, санітарно-гігієнічні умови перебування учнів у закладі потребують суттєвого покращення. Попри те, що в останні роки відбулося певне оновлення матеріально-технічної бази (у 2018 році було передане майно від Громадської організації «Маріупольська Спілка Молоді» загальною вартістю 109,1 тис. грн та майно від Громадської організації «Ла Страда – Україна» загальною вартістю 15 тис. грн) існує гостра потреба в оновленні обладнання, комп'ютерної техніки, засобів візуалізації освітнього процесу, меблів.

Потребує оновлення основне обладнання (від 35 до 45%), зокрема те, що використовується для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за професіями «Слюсар із ремонту рухомого складу. Помічник машиніста тепловоза», «Слюсар із ремонту рухомого складу. Помічник машиніста електровоза. Помічник машиніста

тепловоза» та «Слюсар із ремонту рухомого складу. Електрозварник ручного зварювання». Що стосується комп'ютерної техніки, то рівень її зношеності складає від 35 до 45%; найменш сприятливою є ситуація зі станом комп'ютерної техніки, яка використовується у процесі підготовки здобувачів за професіями «Продавець продовольчих товарів. Продавець непродовольчих товарів» та «Слюсар із ремонту рухомого складу. Електрозварник ручного зварювання».

Осучаснення матеріально-технічної бази включає широкий комплекс питань, починаючи від придбання нового обладнання для лабораторій, комп'ютерної техніки і завершуючи ремонтами навчальних приміщень. П'ять із п'яти пріоритетних векторів розвитку закладу, які були визначені учасниками стратегічної сесії, стосуються проблематики матеріально-технічної бази. Про необхідність осучаснення матеріально-технічної бази, енергомодернізацію, забезпеченість комп'ютерною технікою зазначають у своїх відповідях педагогічні працівники, які брали участь в опитуванні учасників освітнього процесу. Зусилля варто сконцентрувати не тільки на поліпшенні санітарно-гігієнічних умов навчання та проживання здобувачів, а й на оснащення освітнього процесу новітнім устаткуванням та комп'ютерною технікою. Критично необхідним є створення власної системи опалення корпусу №1, капітальний ремонт даху навчального корпусу №1, закупівля обладнання для майстерні кравців для підготовки кваліфікованих робітників за професією «Кравець 3, 4 розряду», закупівля обладнання для майстерні електрозварників для підготовки кваліфікованих робітників за професією «Електрозварник ручного зварювання», комп'ютеризація навчальних аудиторій (оснащення інтерактивними дошками, ноутбуками, проекторами).

Частина приміщень, майстерень, гуртожитку не використовується в освітньому процесі. Зокрема, проєктна потужність навчальних корпусів становить 990 здобувачів освіти, а фактично навчається лише 323 особи. Відтак, актуальним завданням є проведення інвентаризації приміщень, яка дасть можливість оптимізувати витрати на утримання інфраструктури, розробити пропозиції щодо комерційного використання вільних приміщень і територій.

Застаріла матеріально-технічна база, на якій проводиться навчання здобувачів, є причиною того, що випускники закладу не можуть відразу після завершення навчання приступити до роботи. Це ускладнює працевлаштування випускників та процес їхньої адаптації на робочому місці.

Попри те, що в останні 2-3 роки коштом обласного бюджету, донорськими організаціями надається допомога на придбання обладнання та здійснення ремонтів приміщень, це питання лишається актуальним. Наразі існує потреба в придбанні обладнання для лабораторії «Кухар», закупівлі обладнання для майстерні електрозварників та кравців для підготовки кваліфікованих робітників за професіями «Електрозварник ручного зварювання» та «Кравець 3, 4 розряду», придбання сучасних верстатів у слюсарню майстерню, придбання сучасних зварювальних апаратів.

Поряд із вищезазначеними завданнями не менш актуальними в межах стратегічної цілі №1 є питання створення навчально-практичного центру «Виробник художніх виробів із кераміки». Такі прагнення керівництва закладу є цілком обґрунтованими, зважаючи на потреби регіонального ринку праці та наявну матеріально-технічну базу підготовки за цією професією, сформовану за підтримки ПРООН.

Створення безбар'єрного простору для здобувачів з особливими потребами є не менш актуальним завданням. Наразі приміщення закладу, які були збудовані в минулому столітті, не є пристосованими для доступу осіб з особливими потребами й потребують значних капіталовкладень.

Сучасне бачення реформування системи П(ПТ)О включає не лише питання модернізації освітнього процесу, а й розширення потенціалу закладів у сфері комерціалізації освітніх та інших видів послуг. У цьому контексті актуальними для закладу є питання розширення можливостей його підрозділів для надання різних видів платних послуг, наприклад, залучення потенціалу лабораторії «Виробник художніх виробів із кераміки».

Тісно пов'язане з цим завданням також питання посилення проєктної діяльності. Наразі у закладу відсутній досвід реалізації проєктів, тому вкрай актуальним завданням є навчання персоналу, створення стимулів для тих працівників, які беруть участь у підготовці грантових проєктів.

Актуальним для центру є питання покращення іміджу закладу та його випускників. Розв'язання цієї проблеми потребує комплексного підходу й реалізації низки завдань, зокрема осучаснення та урізноманітнення профорієнтаційної роботи, більш широкого використання сучасних інформаційних технологій для популяризації ліцею та професій, запровадження іміджевої символіки тощо. Ця проблематика є важливою також з огляду на перспективи розвитку закладу, формування контингенту його учнів. Заклад характеризується невисокою часткою здобувачів, які свідомо обрали певну професію; більш ніж половина здобувачів стали його учнями в результаті випадкового збігу обставин та географічної близькості закладу. Ефективно організована профорієнтаційна робота дозволить залучити більш вмотивованих здобувачів.

Стратегічна ціль 2. Забезпечити високу якість надання освітніх послуг.

Важливість цієї стратегічної цілі зумовлена необхідністю оновлення структури, змісту навчального процесу відповідно до вимог сьогодення, до нових освітніх й професійних стандартів. Свідченням цього є аналіз відповідей учасників освітнього процесу, зокрема низький рівень задоволеності педагогічних працівників щодо якості професійних стандартів та пропозиції здобувачів щодо осучаснення змісту професійної освіти. Опитування роботодавців, які співпрацюють із закладом, засвідчило складність адаптації випускників центру, спричинену низкою причин, серед яких – зміст освіти, який не відповідає актуальним вимогам роботодавців. У рамках цієї стратегічної цілі важливими завданнями є оновлення навчальних, освітньо-професійних програм та розроблення освітніх програм за компетентностями, які забезпечать досягнення результатів освітньої діяльності учнів ЗП(ПТ)О у відповідності із вимогами роботодавців.

Важливим також є розширення переліку професій, де запроваджена дуальна форма навчання (зокрема, у партнерстві з АТ «Українська залізниця»), а також ліцензування нових професій, які мають попит на регіональному та місцевому ринках праці («Електромонтер контактної мережі», «Провідник пасажирського вагону», «Виробник художніх виробів із кераміки», «Оправник електrokerамічних виробів», «Монтажник гіпсокартонних конструкцій», «Закрійник», сфера послуг (професії «Графічний дизайн», «Веб-дизайн», «Дизайн одягу», «Декоратор вітрин, приміщень та будівель», «Флорист», «Модельєр», «Закрійник»), громадське харчування («Пекар», «Офіціант», «Бармен»), будівництво («Будівельник», «Монтажник», «Сантехнік», «Плиточник»), ІКТ («Спеціаліст з обслуговування комп'ютерних мереж», «Комп'ютерні технології»), залізничний транспорт («Машиніст електровоза», «Помічник машиніста електровоза, тепловоза», «Провідник пасажирських вагонів», «Складач поїздів», «Оглядач вагонів»), промислове виробництво («Слюсар», «Фрезерувальник», «Токар», «Газоелектрозварник», «Автослюсар»), «Кухар молекулярної кухні», «Візажист», «Дизайнер»). Водночас заклад має провести ревізію чинних ліцензій, відмовитися від тих, які втратили свою актуальність.

Підвищення якості надання освітніх послуг не є можливим без посилення спроможності педагогічного колективу закладу та ефективності управління, зокрема, запровадження парадигми орієнтованого на результат управління. Це комплексна проблема, яка передбачає зміни підходів, структури та якості підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання, створення умов для їхньої участі в програмах міжнародних обмінів, залучення до роботи в закладі молодих кадрів, посилення мотивації педагогічних працівників до опанування новими навичками і компетентностями, зокрема у сфері реалізації дистанційного навчання. Важливо подолати інертність майстрів виробничого навчання, яких, як свідчать результати опитування, наразі влаштовує чинна система підвищення кваліфікації, хоча вона об'єктивно не зовсім відповідає вимогам сьогодення.

Переведення навчальних планів і програм на модульно-компетентнісну основу є відносно новим для педагогічних працівників закладу видом діяльності. Доречним у цьому контексті завданням є навчання окремих категорій працівників шляхом їхньої участі у відповідних тренінгах, які проводяться за сприяння міжнародних організацій.

Поглиблення управлінської спроможності керівників закладу також є актуальним завданням. Як показали результати анкетування, стратегічних сесій та бесід, керівництво закладу не є достатньо вмотивованим та орієнтованим на впровадження управлінських та педагогічних інновацій. Відтак, актуальною є активізація діяльності керівництва закладу у напрямі організації перенавчання дорослого населення на короткотермінових курсах,

використання в комерційних цілях обладнання навчально-практичних центрів, підготовка грантових проєктів тощо.

Потреба в посиленні рівня цифровізації закладу існує вже досить давно, однак COVID-19 і пов'язаний із ним перехід до дистанційного навчання максимально актуалізували цю проблему. Актуальним є питання забезпечення навчальних приміщень, кабінетів, майстерень, гуртожитку швидкісним інтернетом, створення в центрі платформи електронних засобів навчання, інформаційних «хмарних» ресурсів, розроблення онлайн-курсів із широким використанням інтерактивних технологій навчання. Важливим завданням також є забезпечення ефективного використання комп'ютерної техніки.

Стратегічна ціль 3. Забезпечити ефективне партнерство закладу з роботодавцями та іншими зацікавленими сторонами.

Активізація співпраці закладів П(ПТ)О з роботодавцями наразі є пріоритетним напрямом реформування системи професійно-технічної освіти як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях. Аналіз результатів опитування роботодавців засвідчив у край низький рівень їхньої задоволеності рівнем та якістю співпраці зі Слов'янським багатoproфільним регіональним центром професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса. Результати опитування учасників освітнього процесу також засвідчили превалювання традиційних форм співпраці з різними стейкхолдерами та формальний характер такої співпраці. Рівень взаємодії закладу з підприємствами, центром зайнятості, місцевими органами влади потребує поглиблення та впровадження інноваційних форм такої взаємодії.

У цьому контексті найбільш актуальними стратегічними завданнями закладу є підписання нових угод із роботодавцями щодо запровадження дуальної форми навчання за всіма професіями, за якими ведеться підготовка, започаткування практики проходження стажування майстрів виробничого навчання на сучасному обладнанні роботодавців, розширення переліку підприємств (компаній, фірм) для проходження здобувачами виробничої практики, активне та неформальне залучення роботодавців до формування навчальних планів і програм, урахування їхніх вимог до професійних компетентностей випускників, залучення роботодавців до оцінювання якості освіти на різних етапах її здобуття. Інструментами розв'язання цієї проблеми є також створення наглядової ради закладу з активним залученням до її роботи роботодавців, а також співробітництво в рамках публічно-приватного партнерства.

Поглиблення потребує також співпраця закладу з Донецьким обласним та Слов'янським міським центрами зайнятості. Точками зростання такої співпраці мають стати питання перепідготовки / перенавчання / підвищення кваліфікації безробітних, соціально вразливих категорій населення на базі закладу, детальний аналіз спільно з центрами зайнятості особливостей ринку праці, об'єктивне визначення потреб регіону та міста у фахівцях різних професій, запровадження неперервного моніторингу випускників.

Активізація співпраці з органами місцевого самоврядування також належить до важливих стратегічних завдань Слов'янського багатoproфільного регіонального центру професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса. У цьому виді діяльності потрібно проявляти ініціативу в питаннях отримання від органів місцевого самоврядування замовлень на виконання низки робіт і послуг на комерційних засадах, залучення представників органів місцевого самоврядування до роботи у складі наглядової ради закладу, до визначення переліку преференцій, які можна надати роботодавцям на місцевому рівні для стимулювання їхньої співпраці із ліцеєм.

Інвестиційний план розвитку Слов'янського багатoproфільного регіонального центру професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса

Інвестиційний план розвитку Слов'янського багатoproфільного регіонального центру професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса передбачає: ремонт приміщень та закупівлю обладнання для здійснення підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за професією «Виробник художніх виробів з кераміки»; оновлення матеріально-технічної бази: придбання обладнання для майстерні кравців (для підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за професією «Кравець 3, 4 розряду») та майстерні електрозварників (для підготовки кваліфікованих робітників за професією «Електрозварник ручного зварювання»); капітальний ремонт даху навчального корпусу №1; обладнання автономної модульної котельної для

навчального корпусу №1 (рис.3). Ці напрями модернізації кореспондують із тими стратегічними векторами розвитку закладу, які було виокремлено під час стратегічної сесії.

Пріоритетними завданнями закладу, розв'язання яких потребує вагомих інвестицій, є капітальний ремонт приміщень. Наразі у співпраці з Програмою розвитку ООН здійснюється проєкт «Капітальний ремонт внутрішніх приміщень Слов'янського багатoproфільного регіонального центру професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса, за адресою: Донецька обл., м. Слов'янськ, вул. Волзька, 125». Розроблено робочий проєкт, яким передбачено оснащення і ремонтні роботи у майстернях та навчальному кабінеті «Технології художніх виробів із кераміки» для підготовки кваліфікованих робітників з професії «Виробник художніх виробів з кераміки 3, 4, 5 розряду». Згідно з проєктом для цього приміщення передбачається оснащення турнетками, печами для сушки виробів, гончарними кругами та іншим спорядженням, необхідним для підготовки спеціалістів із гончарного мистецтва. Зазначені приміщення будуть обладнані новими меблями та приладами для навчання (інтерактивна дошка, проєктор) задля забезпечення якісного навчання здобувачів освіти. Загальна сума інвестицій, необхідних для ремонту приміщень та закупівлю обладнання для здійснення підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за професією «Виробник художніх виробів із кераміки», становить 588 644,65 грн.

Загальний обсяг інвестицій, необхідних для суттєвої модернізації матеріально-технічної бази підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладі, складає 3 460 305,05 грн. (табл.3).

Табл. 3. Обсяг фінансових ресурсів для розв'язання першочергових завдань із модернізації та розвитку закладу, грн.

№ з/п	Найменування видів робіт	Загальний кошторис, грн	Терміни виконання
1.	Оснащення і ремонтні роботи у майстернях та навчальному кабінеті «Технології художніх виробів з кераміки» для підготовки кваліфікованих робітників із професії «Виробник художніх виробів з кераміки 3, 4, 5 розряду»	588 644,65	2021 рік
2.	Придбання обладнання для майстерні кравців для підготовки кваліфікованих робітників за професією «Кравець 3, 4 розряду»	1 055 754,00	2022-2023 роки
3.	Модернізація матеріально-технічної бази підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за професією «Електрозварник ручного зварювання»	51 509,00	2022 рік
4.	Капітальний ремонт даху навчального корпусу №1	486 517,40	2022-2023 роки
	Обладнання автономної модульної котельної для навчального корпусу №1	1 277 880,00	2022 рік
	Разом	3 460 305,05	

Виконання завдань Стратегічного та інвестиційного плану розвитку Слов'янського багатoproфільного регіонального центру професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса здійснюватиметься упродовж двох етапів: 2021-2023 та 2024-2027 роки.

Упродовж першого етапу будуть реалізовані ті завдання, які дозволять створити належне підґрунтя для зміцнення його потенціалу та посилення конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг регіону: інвентаризація будівель і приміщень, енергомодернізація закладу, часткове осучаснення матеріально-технічної бази, оновлення навчальних планів і програм на компетентнісній основі, запровадження дуальної форми навчання, активізація співпраці з роботодавцями та центром зайнятості, створення наглядової ради, урізноманітнення форм профорієнтаційної роботи тощо.

На другому етапі будуть реалізовані завдання, які забезпечать перетворення центру на конкурентоспроможний, привабливий для навчання здобувачів заклад П(ПТ)О, який здійснює підготовку кадрів відповідно до сучасних потреб економіки регіону: завершення ремонтних робіт навчальних приміщень, майстерень, спортивної та соціально-побутової інфраструктури закладу, створення навчально-практичного центру, ліцензування нових професій, активізація діяльності у сфері навчання дорослого населення, розширення надання послуг на комерційній основі, реформування системи підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання, залучення до роботи в закладі молодих кадрів, активізація участі в конкурсах грантових проєктів тощо.

Дотримання етапності, черговості завдань, досягнення визначених індикаторів Стратегічного та інвестиційного плану розвитку Слов'янського багатoproфільного регіонального центру професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса здійснюватиметься Комітетом із впровадження на чолі з директором закладу. До складу Комітету увійдуть представники трудового колективу, департаменту освіти і науки Донецької обласної державної адміністрації, органів місцевого самоврядування, роботодавці та члени наглядової ради. Комітет із провадження:

- контролює виконання завдань стратегії згідно із затвердженим планом;
- здійснює моніторинг досягнення визначених показників плану реалізації;
- вивчає політичні, економічні, культурні, технологічні, суспільні та інші зовнішні тенденції, визначає їхній вплив на процес розвитку закладу;
- формує пропозиції змін до цілей і завдань у разі необхідності;
- здійснює підготовку щорічних звітів про стан реалізації Стратегічного та інвестиційного плану розвитку.

Стратегічний та інвестиційний план розвитку Слов'янського багатoproфільного регіонального центру професійної освіти імені П.Ф. Кривоноса має стати підґрунтям для посилення спроможності закладу щодо надання якісних освітніх послуг, підвищення конкурентоспроможності його випускників на регіональному ринку праці, перетворення закладу на сучасний, інтегрований із місцевим підприємницьким середовищем освітній центр, де здійснюється підготовка кадрів з актуальних і перспективних професій.